

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Szokoly Endre

Cím: Pesti gyermekek az Alföldön

Forrás: Az Újság

Bsp.
(Hely)

1921. 9. 6
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

362.7

Hely

Idő

1921

Személy

Helv.

Pesti gyermekek az Alföldön.

(Nem eresztik vissza a gazdák a pesti csemetéket.)

— Az Újság kiküldött munkatársától. —

Még kora tavasszal a Hárvisseltek Országos Gazdasági Szövetsége több mint háromezer pesti gyermeket helyezett el az ország különböző részeiben, jómódu falusi kisgazdáknál. Az apró pesti vendégeket mindenütt nagy szeretettel fogadták s a pesti gyerkőczök is hamar megszokták a jó falusi életet. A gyermekek éppugy mint Hollandiában és Svájcban, egyes családokhoz kerültek s így nem nélkülözték a családi életet, az anyai gondosságot és az apai felügyeletet.

Természetesen falun, a hol már a pöttömnyi gyermeket is munkára fogják, nem helyelhetek a pesti kisasszonykák, urfiak sem. Bizony ki kellett menniök a mezőre őrizni a úbakat, legeltetni a disznót, birkát. Nem erőltették meg magukat a munkával, de mégis megtanulták, hogy kenyeret csak a munka ad és csak az boldogul, a ki dolgozik.

A kis pásztorlányok, pásztorfiúk becsülettel megállították helyüket, de meg is kapták munkájuk jutalmát. A jó szívű falusi gazdák úgy megszerették kis vendégeiket, hogy most az iskolásvé kezdetével csak nagy nehezen váltak meg tőlük. Sőt most, mikor a gyermekek hazahozatala megkezdődött, nagyon sok helyen nem is adták vissza őket és nem egy dráma örökbe fogadtak közülök.

(Kiskundorozsmán.)

Az Újság megbízásából leutaztam Kiskundorozsmára, hogy a pesti gyermekek elhelyezését ott és a környéken megzemléljem. Magában a faluban alig néhány gyermek lakott. A falu népe szegény, a gazdag nép kint lakik a tanyákon. A gyermekek jórésze is a tanyákra került ki. De a kisgazdák ügyeltek is a hozzájuk szakadt pesti csemetékre. Még vadonatúj ruhát is vettek nekik a Szent István-napi bucsun. Ne hordják a

pusztán a vadonrongyot. De bizony kellett már az új ruha, mert a régit kihizta valamennyi.

Kiskundorozsmán a gyermekesereg elhelyezését Eszes Máttyás malomtulajdonos és Zádory Mariska gyermekmenhelyi felügyelőnő nagy gondnal és sok körültekintéssel intézték. Ők mondták el nekem, hogy a Dorozsmán elhelyezett harmincznégy gyermek közül huszat sem ereszteneik haza a gazdák. A többit is szívesen ott tartanák, ha lenne iskola a tanyákon. De bizony némelyik tanyától négy kilométerre is esik a legközelebbi. Ilyen távolságra pedig télvíz idején, esikorgó, reggeli hidegben, uttalan mezőkön keresztül nem gyalogolhat a kis pesti gyermek.

A gyermekek sem kértéknek nagyon magukat, mind szívesen ott maradna, de sokukat nyugtalanítja, hogy Pestről a születéstől ritkán hoz levelet a posta.

(„Nöm adom a gyerkőket!”)

Másodikán délelőtt Zádory Mariskáké háza előtt van a gyülekezés. Viszik haza a gyermekeket. A messzi tanyákról már kora reggel bedöcögnek a szekerek. A gazda maga ül a bakkon. Olyan szomoruan hajtja a lovakat, mintha temetésre mennének. Bent a szekér mélyén ül az anyjuk, mellette a gyerek. A fejét az anyjuk ölébe hajtja és mindkettőnek szeme könnyes. . .

Csak a nagy csomag mosolyog hátul a saroglyában, telisdedele elemőzsiával.

A ház előtt megáll a kocsi. A gazda lezihelődik a bakkról, leemeli a gyermeket is. Aztán kézenfogva oda-viszi Zádory Mariska elé.

— Hát elhoztam, kisasszonykám, — mondja. — Jaj, beh le fog soványodni odakaza a lelköm.

Délben már minden gyermek lármázik az udvaron. Többen nem is lesznek. A többinek csak a gazdája jött el és rövidesen bejelentette:

— Nöm adom a gyerkőket!

Az egyik asszony mutatja a maga városi kis leányt:

— Olyan fehér a bőre, mint egy hercezenkisasszonyé. Jobban vigyáztam rá, mint a magaméra. Napra nem öngedtem, még hideg vízbe sem mártotta ujjacsáját a drágám.

Előáll egy nagy társzeker. Arra felpakolják a gyermekeket. A kocsis nagyot csap ostorával a lovak közé és a szekér nagy sírás-rívás közt robot ki a faluból.

Már messze kint járnak az országuton, a mikor egyszerre egy másik kocsi vágat utánuk és utól is éri rövidesen. A gazda megállítja a gyermekek kocsiját, kiválasztja a maga gyerkőket és átemeli a saját kocsijára.

— Meggondoltam mégis a dolgot, — magyarázza. — Amíg nöm lősz nagy hideg, itt is járhat a lelköm iskolába. Aztán móg lesz csak a tanítónak annyi szíve és elnézi majd, ha nöm is minden nap ül be a padba. . .

(Mogy a gőzös . . .)

Az állomásra berobog a szegedi vonat. Az apróságok felkapaszkodnak a magas lépcsőkön. A vonat elindul. Sok apró fehér keszkenő leng ki az ablakon. Az állomásról pedig a vonat után kiabálnak:

— Jövöre visszagyertek ám!

Egy óra mulva Kistelekre ér a vonat, a hol Alföldi Aladár kisteleki malomtulajdonos huszonkét pircsopozsgás gyerkőket ad át a gyermekvagon parancsnokának, Füredi Aladárnak.

A vonat elindul. A vidám gyerekek énekelni kezdenek:

Mogy a gőzös, mogy a gőzös Budapestre,
Oda is ér, oda is ér még ma este
Beene ül a gyermekesereg,
Azt kiáltja: szép Kistelek, Isten veled!

A gyerek könnyedén megvonja a vállát:

— *Semmi, — feleli. — Csak egy ló rugott meg. De én nem félek a lótól. Én zsoké leszek!*

Kis nővérkéje is ott ül mellette. Szép, értelmes kis leány.

— *Mosca Mária vagyok — feleli kérdéseimre. — Az öcsémet Petinek hívják. Apukám bohóc a Beketow-bar, de otthon mindig sír. Anyuka meghalt. Most apuka kenyeret dagaszt, főz és mos ránk. Csak nyáron keres. Esténként ötven koronát. Én ott maradhattam volna Dorozsmán, de Pestre kell mennem, mert táncolni tanulok. Ballerina lesz belőlem.*

(Kabaré a vonaton.)

Uzsonnaidő. Előkerülnek a falusi tarisznnyák, azokból is a sok jó hazai. Kolbász, szalonna, sonka, sült csirke, finom fehér kenyér, uti pogácsa, lepény, szőlő és más mindenféle jó. A gyerekek vígan falatoznak.

A szőke kis *Magdus* a középre áll és ellejti a csárdást. A többiek énekelnek hozzá. Azután a kis *Mosca* Manczi produkálja magát. Tánczol és tánczközben derekát csaknem a földig hajlítja hátra. *Jó ballerina lesz belőle.* Sorban következnek utána a többiek. Van szavalat és még több énekszám. Azután tánczolnak, a míg besötétedik.

A vonat már közeljár Pesthez. A gyerekek izgatot-

Az egyik kislány mindjárt el is árulja:

— *Bácsi kérem, ezt a verset ott az ablaknál a Gizibirta!*

(Apuka bohóc és mindig sír...)

A vagon egyik sarkában egy kis fiúcska ül csendesen. Arczán csunya sebhely látszik.

Mi történt veled? — kérdem tőle.

lan állnak az ablakoknál. Belebámulnak a sötétségbe. Minden gyárkéményre azt mondják: *Pest!*

Végre begördülünk a nyugati pályaudvar füvegfeteje alá. A gyermekcsereg ajkán felzug az éljon. A szegény Budapest, ha éhes kis szájukba nem is ad omlós kalácsot, mégis valamennyinek szülő édesanyja.

(A boldog viszontlátás.)

A vonat megáll. A Perronon a Hadviseltek Szövetsége részéről *Janáa*, a gyermekakció vezetője várja a kicsinyeket. A kocsii lépcsőjéről egyenként emelgetjük le az apróságokat és leteszszük a földre őket. A Perronon azután, ha valamelyik észroveszi az édesanyját, az nem kérdez, nem hall tovább semmit, csak tárt karokkal szalad feléje.

— *Édös anyám, édös apám! —* kiáltja jó szögedésen: *édös*, a hogy a nyáron a falun tanulta.

A szülők is sírnak örömeikben. Azután elcsodálkoznak:

— *Hogy tudtál ennyire meghizni?!*

Mindenki megtalálja a gyermekét s azután a tömeg lassan kihuzódik. Csak hat kis gyerek busul magában, a kiket nem várt senki. Szomoruan és mégis türelmesen álldogálnak. Hátha még eljön valaki értőtük.

A felügyelők kézen fogják őket és kivezetik a Perronról. A váróterem ajtajában aztán boldog sikolylyal négy anya kikap négy gyermeket a kezükből. Ezek itt vártak a gyermekükre. *Nem volt pénzüik szegényeknek megváltani a Perronjegyet.*

Most már csak két gyermek maradt egyedül. Azokért nem jött ki senki. A két kis *Mosca*: Manczi és Peti.

Az apjuk nem jöhetett ki értük. Az öreg *Mosca* ilyenkor este *Fred*-del pofozkodik a cirkususz porondján — ötven koronáért...

Szokoly Endre.